

מורי ברנקו וייס יקרים,

אז מה זו הכלה? הכלה זו היכולת שלנו לראות בכל אדם את המטרה לשמה אנחנו פועלים.

בתוך ארגון גדול, שיש בו הרבה אנשים, לעתים הנטייה היא לראות את הארגון, את משימותיו ובקלות רבה להישאב לראות את התמונה הגדולה, שבלאו הכי היא מורכבת וקשה להנעה.

בכל אחד מבתי הספר יש מגוון גדול של תלמידים, לעתים יש ציפייה שכולם יתנהגו ויחשבו כמו שאנחנו רוצים.

בתיכון ברשת ברנקו וייס, שבו הנחת העבודה היא שאנחנו לא מנשירים ולא ממיינים אלא מקבלים כל תלמיד, המשימה להכיל את כולם היא מאתגרת. האם אנו חייבים את האילוף הזה? הרי יש לנו כל כך הרבה משימות פדגוגיות חשובות, הרי "תלמידים אלו מעכבים את כל הכיתה", "זה לא הוגן להפנות כל כך הרבה משאבים למעט ילדים", "אין לנו מספיק מענים בבית הספר, יש מסגרות שמתאימות יותר", "עשינו כל מה שאפשר בשביל הילד הזה", ועוד. אמירות כאלו משקפות מצוקה אמיתית של הצוות החינוכי בבואו להתמודד עם הסוגיה הזו.

חלק מהשינוי יבוא משינוי הגישה: זה לא אילוף שאני צריך להסתדר איתו כי אין לי ברירה, אלא זו הזדמנות שיש לברך עליה ולשמוח בה.

מעבר לרווח האישי של התלמיד, שעם קשייו הרגשיים, ההתנהגותיים והלימודיים, בחרנו להכיל אותו, לשנות את מסלול החיים שהמציאות הכתיבה לו ולפתוח לו צוהר חדש לעולם. שכן לעולם לא נדע מה יכל לצאת מהתלמיד הזה אם נשקיע בו, הרי כל אדם הוא באמת "עולם ומלואו", במובנים הרחבים ביותר האפשריים. ההצלחה שלו ותהליך השינוי שהוא יעבור ישפיע עליו, על סביבתו, על ילדיו ועל מעגלים רבים שאין לנו כלל אפשרות לראות אותם בשלב הזה. אם לא נצליח, תמיד עלולה להישאר חוויה של החמצה.

אני רוצה להתייחס הפעם לרווח של האחרים, המורה:

ברמה המקצועית, התלמיד המתקשה מחייב את המורה להיות מקצועי יותר, מכוון יותר, מדויק יותר ויצירתי יותר. אלו התלמידים שמצליחים להוציא מאיתנו יכולות מקצועיות שהן מעבר לנורמה הממוצעת. כי בכלים הרגילים זה לא מצליח איתם. בבית הספר כמו

בבית החולים, את הטיפולים היותר מורכבים עושה הרופא המומחה יותר, המנוסה יותר, המקצוען. כל אחד רוצה להיות מומחה, להימדד בכישורים של המומחים, ולהצליח.

ברמה הרגשית, ככל שהפער שאותו הצלחנו לסגור גדול יותר, גם תחושת הסיפוק שלנו גדלה. תחושת המשמעות של המעשה החינוכי גדלה בידיעה שאלמלא עשייה זו, השינוי לא היה קורה. אנחנו שואבים כוחות מהחיזוק הזה.

התלמידים האחרים, היכולת ללמוד בסביבה אינטגרטיבית, יכולה להצטייר כמחיר חברתי שמשלמים חלק מהילדים למען ילדים אחרים. אפשר לראות בסיטואציה הזו מציאות שמלכתחילה ולא בדיעבד, היא מתנה גדולה מאוד לכל הסביבה: יכולת ההתמודדות, הסבלנות, האפשרות להכיר רבדי חברתיים אחרים, לייצר אפשרות לראות חוזקות שונות אצל הילדים, היכולת לייצר חברויות מגוונות ועשירות יותר. כל אלו לא יכולים כמעט להתרחש בסביבה הומוגנית. כך שאם לא היתה ניתנת לנו ההזדמנות לסביבה כזו בתוך בית הספר, היינו צריכים להמציא אותה כדי לעשות חינוך טוב יותר.

בהינתן שזו נקודת המוצא, האתגר האמיתי הוא לראות איך כל תלמיד מצליח למצוא את מקומו האמיתי בבית הספר, כל תלמיד, גם זה שלא משמיע קול, ולא דורש תשומת לב מיוחדת. איך כל תלמיד מרגיש שעבורו המוסד קיים, ושהמורה חשב דווקא עליו כשהכין את השיעור, שהמורה שמח בשמחתו וכואב את כאבו. כשהוא ירגיש כך, הדרך ללמידה משמעותית, ללמידה מבוססת הבנה, כבר סלולה.

שיהיה לנו בהצלחה רבה בסלילת הדרך אל כל אחד,

עליזה

תְּכַלִּיתִי יָמַי הַיּוֹנִי.
הַמְצֵאנוּ לָנוּ פָּנִים
לְיַעַד מִתְעַקֵּשׁ, הִלְכָנוּ
בְּטוֹרֵינוּ אַחַר הָרִיחַ, בְּנִמְלִים
רִיקוֹת דְּבָרָנוּ בּוֹ.

וְיָמָה שְׁלֵב בְּקֶשׁ
הִנְקָנוּ כְּמוֹ אֵשׁ
הַשְׁתַּקְנוּ בְּמִלְמוּל
שִׁיחוֹת בְּטִלּוֹת וְלִהְגֵּ, קִצְרָנוּ
עֵינַיִם מִפְּנֵי חֲשָׁמַל וְסוּדוֹת.

עַל כֵּן
נִשְׁבַּב בְּמַעֲגָל
נִשְׁתַּק הַפְּעָם.

כִּי מָה שְׁאֲנַחְנוּ צָרִיכִים
לוֹמַר בְּאַמַּת נְתַקְשָׁה לְנִסְחוֹ
בְּחַל הַמְּלִים
הַמְּנַבֵּשׁ כְּמִרְאֵית קַן אֲרָמוֹן.
מָה שְׁאֲנַחְנוּ צָרִיכִים מִסְּעָף
כְּפִירִים בְּכֶטֶן אֲדָמָה
כְּנַחֲלִים נִסְתָּרִים.

עַל כֵּן נִשְׁבַּב
פְּנִימוֹלְפָנִים לְכָל הַבּוֹנִים
וְנִשְׁתַּק דְּבוּרִים
כְּמוֹ שֶׁרַק הָרַגְעֵשׁ יָכוֹל
לְכַבּוֹת פְּנִימוֹ תְּחוּצָה.

עמית מאוטנר, מורה לתיאטרון, ברנקו וייס ע"ש רבין, מזכרת בתיה